



**D.E.U. br. 21/018**

**HRVATSKI SABOR**

**Odbor za zaštitu okoliša i prirode**

KLASA: 022-03/22-01/09

URBROJ: 6521-29-22 -

Zagreb, 17. veljače 2022.

**ODBOR ZA EUROPSKE POSLOVE**  
**g. Domagoj Hajduković, predsjednik**

**Predmet: Mišljenje o Stajalištu Republike Hrvatske o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi mehanizma za prilagodbu ugljika na granicama COM (2021) 564, D.E.U. br. 21/018**

Odbor za zaštitu okoliša i prirode Hrvatskoga sabora razmotrio je, na 28. sjednici održanoj 17. veljače 2022. godine Stajalište Republike Hrvatske o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi mehanizma za prilagodbu ugljika na granicama COM (2021) 564, koje je Odboru za zaštitu okoliša i prirode sukladno članku 154. stavku 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora dostavio Odbor za europske poslove, aktom od 24. siječnja 2022. godine.

Stajalište Republike Hrvatske o ovom Prijedlogu uredbe usvojila je Koordinacija za unutarnju i vanjsku politiku Vlade Republike Hrvatske Zaključkom KLASA: 022-03/21-07/471, Urbroj: 50301-21/22-21-2 na sjednici održanoj 13. prosinca 2021. godine.

Stajalište Republike Hrvatske obrazložio je ravnatelj Carinske uprave te istaknuo da je mehanizam za prilagodbu ugljika na granicama (engl. Carbon Border Adjustment Mechanism, CBAM) najavljen u Europskom zelenom planu, dio je tog paketa i služit će kao ključan element paketa instrumenata EU-a kojim će se rizici od istjecanja ugljika koji proizlaze iz povećanja klimatskih ambicija Unije nastojati smanjiti kako bi se do 2050. ostvario cilj klimatske neutralnosti EU-a u skladu s Pariškim sporazumom. U ožujku 2021. Europski parlament donio je rezoluciju u kojoj se zagovara uvođenje mehanizma za prilagodbu ugljika na granicama usklađenog s pravilima WTO-a. Trenutačno se pitanje rizika od istjecanja ugljika u Uniji rješava u okviru EU ETS-a. Uvođenjem CBAM-a na razini EU-a stvorit će se zajednički i jedinstven okvir kojim će se osigurati jednakost politike određivanja cijene ugljika koja se primjenjuje na unutarnjem tržištu EU-a i politike određivanja cijene ugljika koja se primjenjuje na uvoz. Cilj je osigurati da su domaća proizvodnja i uvoz podvrgnuti podjednakim razinama cijena ugljika te potaknuti proizvođače u trećim zemljama koji izvoze robu u Europsku uniju da usvoje tehnologije s niskom emisijom ugljika. U Republici Hrvatskoj postoji velik broj budućih obveznika, od kojih neki godišnje uvoze male količine (i manje od 1 kg) željeza, aluminijske gnojiva i cementa; ukupno se radi o vrijednosti robe na godišnjoj razini od oko 3 mlrd. HRK (s oko 25 000 uvoznih stavaka) i više od 1.500 tvrtki/uvoznika.

Republika Hrvatska načelno podržava prijedlog i pozdravlja inicijativu EK kojom se uz povećanje klimatskih ambicija do 2030. godine nastoji zaštititi konkurentnost europske industrije te istovremeno potiče i proizvođače izvan EU na smanjenje emisije stakleničkih plinova koji nastaju kao posljedica industrijske proizvodnje. RH naglašava da je predloženi model uvođenja okolišne pristojbe na ugljik prvi takve vrste u svijetu i ne postoje iskustva stečena u njegovoj primjeni pa predstavlja izvjesnu nepoznanicu za industrijski sektor. Ujedno smatra da je Prijedlog uredbe nedorečen te da državama članicama potencijalno donosi previše administrativnog i financijskog opterećenja.

RH ističe sljedeća važna pitanja: 1. definiranje praga ispod kojeg se prilikom uvoza neće biti obveznik CBAM mehanizma niti će se morati kupovati CBAM certifikati; 2. uspostava dva paralelna registra u kojima će se evidentirati CBAM certifikati; 3. učinak na izvoznike iz EU-a u treće zemlje; 4. utjecaj na industriju – zadržavanje konkurentnosti industrije EU-a/RH; 5. utjecaj

na industriju uključenu u EU ETS – zadržavanje konkurentnosti industrije EU-a/RH uključene u EU ETS; 6. pitanja vezana za provedbu CBAM-a na području tržišta električne energije.

RH smatra da je potrebno uključiti definiranje praga ispod kojeg se prilikom uvoza neće biti obuhvaćen CBAM mehanizmom niti morati kupovati CBAM certifikati. RH ističe da je potrebno točnije definirati kako će se predaja certifikata obavljati na primjeru kada je količina robe (a onda i posljedično količina CO<sub>2</sub>) manja od tone. RH smatra da je potrebno utvrditi optimalan sustav koji ne predstavlja preveliko administrativno opterećenje.

RH smatra da se za bilježenje uvoznika treba koristiti postojeće centralizirane carinske platforme. Osim toga, ovi bi poslovi trebali biti centralizirani i u nadležnosti EK. Naime, prema ovom Prijedlogu uredbe EK predlaže uspostavu tri sustava: centralnog registra postrojenja u trećim zemljama koji uspostavlja EK, nacionalnog registra koje uspostavlja država članica i koji sadrži račune s informacijama o svakom ovlaštenom deklarantu, i neovisnog dnevnika transakcija kojeg vodi EK i u koji se upisuju kupnja, posjedovanje, predaja, ponovna kupnja i poništenje CBAM certifikata te kojim se osigurava koordinacija nacionalnih registara. Ujedno se od država članica traži da same razvijaju i naprave registar s pojašnjenjem da EK te troškove nije predvidjela u VFO-u te da zbog toga ne može napraviti jedinstveni sustav. Države članice će ovom obvezom financijski i administrativno opteretiti državni proračun, dok će se s druge strane, svi ili većina prihoda od prodaje CBAM certifikata uplaćivati u EU proračun.

RH ističe da nije vidljiva uloga mehanizma u zaštiti proizvođača Europske unije koji izvoze svoje proizvode na međunarodna tržišta. Komisija nije napravila procjenu učinka za izvoz robe u treće zemlje. S obzirom na cijenu proizvodnje iste vrste robe u EU i u trećim zemljama, cijena EU proizvoda na tržištu izvan EU će neminovno biti viša.

RH izražava određenu bojazan u smislu očuvanja konkurentnosti hrvatske prerađivačke industrije. Paralelno s izradom Prijedloga uredbe bila je potrebna procjena utjecaja na razini sektora i na razini država članica kako bi se ocijenio utjecaj na konkurentnost njihovih gospodarstva. RH se nalazi na vanjskim granicama EU-a te granici s tri zemlje koje nisu članice EU, a posljedično tome industrija u RH ima veći rizik od izmještanja proizvodnje. Isto tako hrvatski proizvođači velik dio proizvoda izvoze na tržišta bivše Jugoslavije, koja nisu u sastavu EU, tako da će se predloženi mehanizam sigurno odraziti na njihovu konkurentnost. RH je stava da je potrebno voditi računa da CBAM ne predstavlja nepotrebno financijsko i administrativno opterećenje za poduzeća, napose mala i srednja poduzeća.

RH otvara pitanje zadržavanja konkurentnosti industrije uključene u EU ETS. Naime, u RH mehanizam CBAM će se primjenjivati na postrojenja koja su u EU ETS-u: Holcim, Cemex i NEXE (cement), Petrokemija (gnojivo), Impol-TLM (aluminij), ABS Sisak (željezo). Uvođenje CBAM mehanizma cementna industrija u RH vidi kao rješenje postojećeg problema uvoza jeftinijeg cementa u RH iz trećih zemalja. Tijekom 2020. godine od ukupne količine uvezenog cementa na hrvatsko tržište, 47% je uvezeno iz trećih zemalja (Turska, BIH i Srbija). S druge strane kod proizvodnje čelika i željeza (ABS Sisak d.o.o.) i aluminija (Impol-TLM) CBAM mehanizam će utjecati na povećanje cijene osnovne sirovine i to onog dijela koji se uvozi iz trećih zemalja, čime i njihov konačni proizvod poskupljuje. Tako operater postrojenja ABS Sisak d.o.o. nešto više od 15% sirovine od željeza uvozi iz trećih zemalja, dok je ostatak iz zemalja EU. Za potrebe proizvodnje u postrojenju Impol-TLM čak 98% osnovne sirovine je iz uvoza iz trećih zemalja (40.000 t/godinu). Slijedom navedenog očekuje se povećanje cijena proizvedenih gotovih proizvoda od željeza i aluminija.

U području uvoza električne energije RH predlaže duže prijelazno razdoblje do 2030. godine, umjesto 2026. godine te ističe potrebu donošenja provedbenog akta za primjenu CBAM u području električne energije.

RH ističe važnost uspostave centraliziranog sustava provedbe CBAM-a, a ne na nacionalnom nivou. Nadalje, RH otvara pitanje velikog broja provedbenih i delegiranih akta kojima će se naknadno propisati funkcionalnost samog CBAM mehanizma, slijedom čega velik dio postojeće Uredbe nije jasan odnosno nije poznato funkcioniranje CBAM-a.

U raspravi na Odboru dodatno se osvrnulo na rezerve koje su istaknute u Stajalištu RH te posebice prijedlog RH, kao i velike većine država članica, da se uspostavi centralizirani sustav provedbe CBAM-a umjesto na nacionalnom nivou. Predstavnici Ministarstva financija te Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja istaknuli su da se rezerve koje je RH istaknula više tiču tehničkog, provedbenog mehanizma. Zahtjev za centralizacijom sustava provedbe proizlazi iz kompleksnosti administracije i troškova cijelog aparata te zadnje rasprave na Vijeću vode zaključku da se centralizacija isplati.

Nakon provedene rasprave Odbor za zaštitu okoliša i prirode Hrvatskoga sabora, sukladno članku 152. stavku 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora jednoglasno (9 glasova „za“) je utvrdio sljedeće:

### **MIŠLJENJE**

**Odbor podržava Stajalište Republike Hrvatske o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi mehanizma za prilagodbu ugljika na granicama COM (2021) 564**

Za izvjestitelja na sjednici Odbora za europske poslove određena je Sandra Benčić, predsjednica Odbora.

**PREDSJEDNICA ODBORA**

**Sandra Benčić**



